

Východiska požadavků na vysokoškolské vzdělávání (Mgr. Kamil Kopecký Ph.D.)

Obsah kapitoly

Text kapitoly

Současná doba vyžaduje od člověka nejen , aby se **orientoval v přirozeném světě**, ale i ve **světě vědy**, v **mediální krajině**, aby dokázal rozumět své **profesi** a souvislostem jejího začlenění a dalšího vývoje ve společenském kontextu. Aby dokázal:

- rozumět svým kolegům, partnerům, sám sobě
- byl schopen reflexe a sebereflexe
- aby byl učícím se člověkem
- vzdělávajícím se člověkem
- člověkem v učící se, vzdělávající se společnosti
- K tomu je nezbytné zajistit, aby získané vědomosti nebyly pouze formální, povrchní a nefunkční.

- Při koncipování obsahu vzdělání je nutné znát nejen **podstatu učení**, **procesy konstrukce vědění**, ale i **cíle a strategie** umožňující **kreativní a kritické myšlení** a **motivační vlivy** na učení. Úkoly, které žáci, studenti, frekventanti kursů plní, by měly mít vlastnosti stupňující motivaci - to znamená že:
 - vyvolávají zvědavost
 - vyvolávají tvořivost
 - jsou autentické
 - jsou optimálně obtížné
 - jsou přiměřeně inovativní
 - jsou aplikačně hodnotné

Již v roce 1990 vyjádřil explicitně Ulrich Beck v článku „Die Industriegesellschaft schafft sich selber ab“ situaci naší civilizace, o níž píše jako o **civilizaci rizikové**. „Ideje a utopie o příznivé budoucnosti, které orientovaly rozvoj naší civilizace se zdají být spotřebovány. Uvažuje o ztroskotání emancipace člověka a společnosti ve vztahu k přírodě. Zkoumá rostoucí civilizační význam techniky a informačních technologií, které se někdy chápou jako „lživé protipřírodní síly“. Z pouhého pokračování už neplýne žádná budoucnost.

Jürgen Habermas zase charakterizuje perspektivy budoucnosti jako situaci „nové nepřehlednosti“. V této situaci je „instantní“ a reproduktivní vědění naprosto nedostačující a prokazují to i srovnávací výsledky výzkumů vzdělanostní úrovně našich žáků a studentů. Ukazuje se, že žáci a často i studenti neumějí uspokojivě použít svých vědomostí a dovedností, např. umějí číst, ale nevědí co čtou, apod.

Postmoderní situace přináší pro učitele i studenty množství heterogenních podnětů. Rozvoj poznávacích procedur zaznamenává velké efekty v získávání informací i znalostí. Možnost vyznat se v diferencním světě i v diferencních obrazech tohoto světa se však zdánlivě paradoxně zmenšuje.

Pokud se zaměříme na **vzdělávací úsilí na vysokých školách**, pak zjistíme, že může být směřováno různými koncepty, paradigmaty a požadavky. Uvedme alespoň základní:

1. Prakticky a utilitárně zaměřené **bakalářské studijní programy** jsou primárně orientovány na okamžité „provozní“ aplikace.
2. **Magisterské studijní programy**, jejichž součástí by měl být určitý všeobecný základ. Tyto programy by měly dokázat reflektovat změnu paradigmatu filosofie vědomí směrem k paradigmatu komunikace. Tyto programy jsou zaměřeny na přípravu k profesi, v níž nestačí pouhé aplikace, ale v níž se musí profesionál neustále osobnostně a kreativně angažovat.

3. **Doktorské studijní programy** se soustřed'ují na rozvoj potenciálu originality možných budoucích vědeckých osobností.

1. **Diverzifikace vzdělávání** odpovídá proměnlivosti a složitosti možností i překážek, s kterými se člověk v postmoderní době setkává. V této souvislosti se **elektronicky podporovaná výuka** jeví svou aktuálností a neustálou potencí aktualizace jako **podstatná součást vzdělávacích aktivit**.

